UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Tertia, an sit simonia post electionem pro inde[n]nitate ecclesie iuramentu[m] prestare? Sic: si pactu[m] super hoc precessit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

Beneficij collatori reuerẽtia debetur.

de teſta. cũ in officijs: humanũ em̃ eſt vt quis exhibeat ei reuerẽtiã a quo percepit bñficiũ: vt .xvj. q. ij. viſis.

Dilectiſſimi. ¶ Caſus Uacante eccleſia Mediolañ. vnuſquiſq̧ clericoꝝ nitebatur amicum ſuum preficere, inſpecta tantũ vtilitate propria, et neglecta cõi. ſed docet Grego. vt hoc non faciãt: ne friuola eſtimatione fraudentur, ſiue fallãtur: quia mens quam cupiditas ligat, ꝑſonã preferendaz nõ examinat iudicio recto: q̃re precipit vt ãte electionem ſubtiliter iudicantes talem eligãt, cui debeãt ſẽper obedire: quia poſt electionẽ non poterunt iudicare de ipſo.

Dilectiſſimi filij officij noſtri cenſura cõmoniti ſuademus vt in ſuſcipiendi antiſtitis cauſa nullus veſtrũ neglecta vtilitate cõmuni ſuo lucro ꝓſpiciat: ne ſi quiſq̧ propria cõmoda appetit, friuola eſtimatione fallaꝛ: quia nec libero[a] iudicio preferẽdam ſibi perſonã examinat mens quã cupiditas ligat. Pẽſantes ergo q̃ cũctis expediunt: ei quẽ vobis gratia diuina pretulerit, integerrimã ſemper in oĩbus obedientiã prebete .i. talẽ eligite, cui ſemper debeatis obedire. Judicari[b] nãq̧ a vobis vltra nõ debet ſemel prelatus: ſed tanto nunc ſubtiliter iudicandus eſt, q̃to poſtmodum iudicandus non eſt.

¶ Queſtio .iij.

Quod autem[c] q̃ritur an ſimoniacus habendus non ſit qui poſt electionez pro indemnitate eccleſie iuramentum preſtiterit, facile probatur. Aliud eſt enim ante electionem iuramentum facere, vel ſe paciſci facturum ad hoc vt eligatur: aliud eſt nulla precedẽte cõuẽtione poſt electionez huiuſcemodi iuramẽtũ offerre. Illud ab officio tanq̃ munus impẽſum deijcit: hoc aũt ꝯſecrãdo, nullũ impedimẽtũ generat. De priori caſu ſcribit Pelagius clero Catinenſi.

¶ Qui in ep̃m eligitur: de rebus eccleſiaſticis aliquã ſecuritatem nulli faciat.

Talia quidez iãdudum ad fratrẽ ⁊ coep̃m noſtrũ Eucarpuz de viſitatione Catinẽſis eccleſie ſcripta direximus vt in eis iudiciũ noſtrũ potuiſſetis agnoſcere: verũtamen qꝛ quoſdã ibi non ſana intẽtione, ſꝫ prauis ſtudijs diſſentiones ſuſcitare vr̃a etiã relatione cognouim⁹, q̇ ſcientes ſe ad ep̃atuz, nec etate, nec ſcientia, nec vite meritis poſſe perduci: ad hoc tãtummodo inquietare eccleſiam voluerũt, vt ſibi de his q̃ ex ipſa p̃ſũpta ſũt ĩpunitatẽ[d] futurus ꝓmittat ep̃s: ⁊ fiat rapine ſecuritas ep̃at⁹ ambitio. Hoc etiã

a ¶ Libero. Sic lxxxiij. diſti. nihil. ſic .xj. q. iij. q̃tuor. Et ca. pauper. per que iura, ⁊ hic habes argu. ꝙ iudex pecunia vel alia affectione corrupt⁹ nõ poteſt recte iudicare, ſm̃ h.

Elect⁹ ſemel approbatus, an poſſit poſtea reprobari.

b ¶ Iudicari. argu. ꝙ electũ quem ſemel cõprobaſti, nõ potes poſtea reprobare: † vt .j. xxxij. q. v. horrẽdus. arg. extra de his q̃ fi. a ma. par. ca. ex ore. in fi. ſ. diſ. liiij. erit. et ca. in iſtis. e. ſ. q. pxi. ca. licet ſi. ff. d decur. l. pe. in fi. ⁊ ar. ff. de pa. dota. cõuenire. ſi. de neg. geſt. põponi⁹. Arg. ꝫ. C. de lib. cauſa nõ iccirco. et. l. nõ mutãt. ⁊. C. de ꝓfeſ. ⁊ medi. l. grãmaticos. lib. x. ex̃ de elec. cum dilectus. cõtra. vbi patiẽtia nõ equiualet electioni, cõtra id qđ eſt. ff. de pu. ſi ego §. j. Sol. elect⁹ ſemel approbat⁹ nõ poteſt ampli⁹ reprobari ab eligẽtib⁹ niſi ex cauſa noua vel de nouo ad eoꝝ notitiam veniẽte. tũc em̃ bene põt ab eis reprobari: vt ex̃ de offi. dele. inſinuãte. ⁊ ex̃ de excep. paſtoralis. ⁊. ff. de mu. et ho. vt gradatim §. reprobari. ⁊ ita intelligitur illa decre. ⁊ illa lex grammaticos.

† Arg. ad hoc ex̃ d deſpõ. impub. de illis. j. §. vlt. vbi de hoc et ex̃ de regu. ad nr̃am. ibi videas in glo. j. Ad idẽ ex̃ li. de ele. nulli. Ar.

Quod autẽ. hic intitulatur .iij. queſtio qua queritur vtrũ ſit ſimoniacum preſtare canonicis iuramentũ poſt electionẽ ꝓ indẽnitate rerũ eccleſie. Et reſpondet ꝙ nõ: niſi ante electionẽ pepigit ꝙ poſt electionem preſtaret iuramentũ: vt .j. e. artaldus. Si ꝟo ante electionẽ iuret, vel pactũ faciat: ſimonia eſt: vt .j. e. c. talia. ⁊ hec vera ſunt cũ minorib⁹ ⁊ ſubiectis preſtaꝛ iuramẽtũ. Preſtare autẽ ſuperiori ante electionẽ nõ videꝛ ſimonia: argu. ſ. c. diſt. optatum.

c ¶ Qđ autẽ. Et ante ⁊ poſt electionẽ licite ſm̃ quoſdam petitur cautio que habetur ex iure vel conſuetudine. lxiij. diſt. quia. j. q. iij. queſitum. extra de preben. ſignificatũ. A ſuperiore vero quelibet cautio peti poteſt. xxviij. diſ de ſyracuſane. x. q. iij. ca. vlti. xviij. q. ij. eleutherius. c. diſ. optatũ, ⁊ ca. contra morẽ. Quidã tamen dicunt ꝙ ante electionem nulla cautio poteſt peti: ⁊ ſi preſtetur, ſimonia eſt: quia videtur eam facere vt eligatur. j. e. c. j. Idem eſt ſi ꝓmittat ante electionẽ ſe iuraturum poſt electionẽ: vt .j. q. ij. q̃ pio. ſed poſt electionem bene poteſt, † quia tũc nihil ſperat ab eis: ſed a ſuperiore, vt dixi, poteſt peti et ei preſtari tale iuramentũ, ſiue ante electionez, ſiue poſt. c. diſtic. optatũ. xxviij. diſtic. de ſyracuſane. ⁊. xxiij. diſt. q̃q̃. tamẽ id quod prius dixi, verius videtur maxime ſi q̇libet canonicoꝝ ita iurat. Ego iuro ꝙ ſi fuero fact⁹ epiſcopus, nihil alienabo de rebus eccleſie: quia tutor eligitur ſub tali conditione, ſi ſatiſdederit: vt. ff. de tut. muto §. j. extra d elect. ſignificaſti. nec tamẽ videtur eſſe cõditio, ſꝫ potius admonitio q̃dã: vt dicit illa lex muto: tamẽ ex perſona cõtrahẽtiũ preſumi debet ꝯtractũ ſiue ꝓmiſſionẽ eſſe ſimoniacã, vel nõ: ſicut ⁊ preſumiꝛ circa vſurariũ ꝯtractũ ex perſona contrahẽtis: vt extra de pignoribus. c. illo. in fi.

Cautio iuratoria an poſſit peti ab eligẽdis vel electo.

† Scꝫ p̃ſtari iuramẽtũ ſubditis nec tũc peccat, nec ipſi pñt venire ꝯtra electionẽ, ſiue ſit ꝯfirmat⁹ ſiue nõ ſm̃ h. B. et L. ex̃ d ele. publicato. Archi.

Talia. ¶ Caſus. Pelagi⁹ fecit Eucarpum viſitatorem Catinenſis eccleſie: et ei ſignificauit qđ deberet fieri circa electionẽ epiſcopi: ſꝫ poſtea Elpidi⁹ diacon⁹ elect⁹ eſt fere ab oĩb⁹: pauci tamẽ ei⁹ electioni ꝯſentiebãt niſi iuraret ſe illis preſtare impunitatẽ de reb⁹ eccleſie quas vſurpauerant: qđ totũ cũ audiſſet papa relatione clericoꝝ ⁊ Leonis viri magnifici, de cui⁹ teſtimonio non erat dubitandum: precepit Pelagius clericis Catinenſibus vt Elpidium diaconem cum decreto electionis, ⁊ cum viſitatoris epiſtola Romam perducant: ⁊ monet eum vt clericis reſiſtentibus ſibi nec iuramentum, nec promiſſionem faciat aliquam: quia ſi fecerit, tanq̃ indignus repelletur.

d ¶ Impunitatẽ. Ut remuneret eis ea q̃ abſtulerãt: illud em̃ eſt ſimonia. remittere enim eſt dare: vt ex̃ de teſti. veniens. j. ff. de calum. quinetiam.

a ¶ Viri. Argu. teſtimonio vnius credi: vt.ff.de dote prele.theopōp9.ꝫ.xcvij.diſt. nobiliſſim9.ꝫ.diſt.lxxxvj. tanta.ꝫ.xxiij.q.iiij.inter querelas.xx.q.iij.preſens.Ar= gu.cōtra.xxxiij.q.ij.admonere.

b ¶ Iudicij.i.qđ circa eū fecimus,nos mutauimus.

c ¶ Dāno. Quia retractabimus qđ fecimus.

Obti= net vbi alter nō ledit vl' l forma iudicij nō agit ſm h. Vel dic vt ibi no.i gl. vñ non tenet rc.ſ.h9 xvij.d. placuit i.lxx. di. tāta Archi.

Artaldus. ¶ Caſus. Artaldus fuit elect9 in epm Arelateñ. eccľe: poſt electionem preſtitit iuramētum canonicis de indemnitate rerum eccleſie: propter quod archiepſ Narbonē. noluit eum conſecrare: ideoq Romā iuit,ꝛ cōſecrat9 eſt ab Urbano: prius tamen preſtito iuramento q nullā conuentionem fecerat ante electionem ad hoc vt eligeretur, et q propter nullū aliud crimē ipſū repellebat. Et ſunt ꝟba notarij ſcribentis geſta Urbani.

d ¶ Iuramento. Arg. q ſolus epſ ſola manu ſe expurgat: vt.ij.q.v. q̄ſto. ſꝫ iſtud obtinet cum nō habet cōpurgatores.

e ¶ Ut eligerer. Arg. ꝯtra. xxviij. di. de ſyracuſane.

f ¶ Nullius. Ex hoc ꝟbo dixit Jo. fa. q infamat9 de vno crimie, expurgabit ſe de omnibus aliis: ſed certe hic non fuit generale iuramētū: ſed ſolum iurauit q nulli9 criminis conſcius erat: ꝛ q archiepiſcop9 ei aliud crimē nō obiecerat. Sed quare papa conſecrauit iſtum pēdente adhuc obiectione archiepiſcopi? Sed dic q archiepiſcopus in forma iudicij nihil obiecit ei.

g ¶ Me ſciēte. Arg. bonū ad interpretādū negatiua dicta teſtiū: vt cū teſtis iurat ſe nō vidiſſe tale qđ intelligēdum eſt q ipſe ſciat. ſic in aut de he. ꝛ fal. §. ſancimus. in fi. ꝛ §. ſi vero. in fi. col. j.

Quod autem. ¶ Caſus. Hic intitulaſ quarta queſtio qua queritur an prelatus ſit deſerēdus ante ſentētiam condēnationis: ſiue feraſ ſentētia ab homine, vel a canone. Et dicitur q non: vt.j.ca.vno.et.j.

vos duximus cōmonēdos, vt decretū in Elpidiū diaconem factū, ꝛ ſubſcriptum ab oībus quos vr̄a relatio deſignauit, ad nos cū predicti viſitatoris epiſtola, et cum eodē diacono maturetis deo ꝓpitiāte ꝑducere. ꝛ poſt pauca. Cū igiſ hic fili9 noſter magnific9 vir Leo ꝑtor veniſſet, retulit nobis de ſinglis q̄ ibi mota ſunt: et quō vota prope totius ciuitatis in Elpidio diacone cōcordarēt: vnde q2 de memorati viri[a] teſtimonio dubitare omīno nō poſſum9: iccirco (ſicut dictum eſt) Elpidiū diaconē ad nos facite ꝓperare: nec expectetis vlterius vt admonitio ad eū noſtra debeat deſtinari: quē tamē per veſtrā dilectionē in hac preſenti iuſſione ſpecialiter admonem9 ne cuiq̄ ſe aliq̄d dare vel daturū ſe eſſe ꝓmittat: ſed neq̄ de eccleſiaſticis preteritis cauſis aliquam ſecuritatē cuiq̄ audeat facere ſiue ꝓmittere: aut quaſi fact9 epſ ea q̄ direpta ſunt, ꝑmanē libere patiaſ: ſciēs q ſi tale aliq̄d fecerit vel fecit, nec a nobis oīno permittiſ valere ipſa ꝓmiſſio: et cū iudicij[b] nr̄i qđ de ſeipſo habuim9 dāno[c], paſtoralis ꝯſecratiōis ordinē ꝓmereri non poterit. De ſcđo ꝟo caſu in geſtis Urbani.ij. legiſ.

¶ Poſt electionē pro indemnitate eccleſie licet electo iuramentum preſtare.

Artald9 arelateñ. epūs Narbonēſis eccľie ſuffragane9 Romā cōſecrandus ad dñm papā Urbanū venit: ſuus q̄ppe archiepſ eū conſecrare nolebat: qm̄ poſt electionem ſuā ꝓpter bona eccleſie ꝯſeruanda canonicis iurauit: cōſecrat9 itaq̄ eſt a dño papa Urbano, ante purgat9 hmōi iuramēto[d]. De iuramento qđ canonicis noſtre eccleſie feci poſt electionē: nullā cōuentionē ante vt eligerer[e] feci. Narbonenſis ꝟo eccleſie archiepiſcopus nullius[f] preter id criminis cauſa ꝯſecrationē omiſit me ſciēte[g]: neq̄ mihi criminis cōſcius ſum, ꝓpter qđ a ſacerdotio me repellat.

¶ Queſtio.iiij.

Uod aūt[h] clericiſ ante tēp9 ſententie ab epo ſuo diſcedere non liceat: ꝓbatur authoritate Symmachi pape dicentis.

¶ Ante tēp9 ſentētie nō lꝫ clericis ab epo ſuo diſcedere.

Nonne directa ſūt verba decreti: ſi q̄s clericorū ab epo ſuo ante ſnīe[i] tēpus ꝓ dubia ſuſpitione deceſſerit: manifeſtā in eū manere cēſu=

xvij.q.iiij.c.ſi quis ſuadente.

h ¶ Quod autē. Clerici ante ſuſpenſionē vel depoſitionē prelati non negabūt ei obedientiā.xvj.q.iij.volumus.xv.q.vi.ca.vlti.nec obſtat.xxxij.diſtin.nullus. lxxxj.diſt.ſi quis.ꝛ.xvj.q.vlti.ſane, quia ibi de ſuſpenſis a canone loquitur: nā in illis tribus criminib9 eſt ſpeciale. ſ. in ſimonia, ꝛ i hereſi, ꝛ in notorio fornicatore: ſꝫ de ſimonia occulta videſ correctū. extra đ tēp. or. ca. vlt. Sed nūq̄d ſtatim poſt ſententiam recedent ab ipſo, cū adhuc poſſit appellare, ꝛ appellatio extinguit ꝓnūciatū: itē quia ſententia nō eſt ſtatī executioni mandanda: vt extra đ ſentē. ꝛ re iu. quod ad conſultationem. Ecōtra videtur q ſtatim per ſentētiā amittit dignitatem. ff. de pe. qui vlti. ꝛ.l. qđ ad ſtatum. Itē qđ ſi pendente appellatione excommunicat ſubditū ſuū: an eſt ille excōmunicat9? Diſtingue: quia ſi eſt ꝓſecutus appellationē ſuā, tūc licet appellatio ſit pronunciata iniuſta, excōmunicatio tenet quā fecit: ſꝫ ſi tēpora appellationis ſunt lapſa, et nō eſt ꝓſecut9 appellationē: idē eſt ac ſi nō appellaſſet: ꝛ ſm hoc nō eſt excōicat9: vt diſtinguiſ. ff. de his qui no. infa. furti. §. j. ꝛ. ff. de iniuſto rupto teſ. ſi q̄s. §. antepenul. Jo. Ego credo q pēdente appellatione clerici debeant ei obedire: cū pēdente appellatione vel lite nihil ſit innouandū: vt.ꝫ.ij.q.vj. appellatione interpoſita. ꝛ extra vt lite pen. nihil innouetur. per totum. ff. ad turpil.l.j. in fi. et excōmunicatio tenet, cum ſtatim trahat ſecum ſuam executionem: vt extra de appella. paſtoralis. Bar.

de hoc etiā no. ij.q.vij. ſacerdotes. ibi vide.

Prelat9 ſnialiter depoſit9 ſi appellauit an iterū poſſit ſubditū excōicare.

dicta

Nonne. ¶ Caſus. Symmach9 papa docet in hoc ca. q nullus clericus debet deſerere ſuum prelatum ante ſententiam q̄uis ſit accuſatus; et qui contra fecerit, penam patietur.

i ¶ Sententie. Sola ergo accuſatio non cōſtituit ali=